

NOTAT

Miljø- og
Fødevarerministeriet
Miljøstyrelsen

Den 31. oktober 2017

Status for beskyttelse af arktiske havområder

Arbejdet med at beskytte arktiske havområder foregår internationalt og i tæt samarbejde mellem de arktiske lande. En række internationale organisationer, konventioner og processer er relevante for den fremtidige beskyttelse og forvaltning af de arktiske havområder.

Kongeriget Danmark arbejder aktivt i de relevante organisationer og konventioner, der bl.a. har til formål at sikre bedre vidensgrundlag og information vedrørende beskyttelse af havmiljøet. Det sker blandt andet gennem deltagelse i relevante internationale fora, en række projekter og initiativer under Arktisk Råd samt i det løbende samarbejde mellem Grønland og Danmark.

Internationale fora og processer med relevans for beskyttelse af arktiske havområder FN's bæredygtighedsmål

I de målsætninger, som stats- og regeringsledere, herunder også fra Danmark, blev enige om i forbindelse med FN's bæredygtighedsmål for 2030 indgår målsætningen om at udpege 10 % af havarealet til beskyttede områder inden 2020. Det omfatter således også de arktiske havområder.

Konventionen om Biologisk Mangfoldighed

I regi af Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD) er der formuleret målsætninger, der skal øge arealet af verdens marine beskyttede områder: I 2020 skal 10 % af det marine område være beskyttet (delmål 11), målsætninger om forebyggelse af udryddelse af truede arter (delmål 12) samt målsætninger om økosystembaserede metoder til forvaltning af marine arter (delmål 6).

BBNJ – Biodiversity Beyond National Jurisdiction

De seneste to år har Udenrigsministeriet, Miljøstyrelsen og de grønlandske myndigheder deltaget i drøftelser i FN-regi om en tillægsaftale til havretskonventionen, der bl.a. har til formål at fastsætte regler for beskyttelsen af havområder uden for national jurisdiktion. Det gælder dermed også for en del af det arktiske havområde. Drøftelserne forventes at blive genoptaget i 2018.

Arktisk Råd

Under Arktisk råd eksisterer en række samarbejdsinitiativer med relevans for beskyttelsen af det arktiske havområde.

Af særlig relevans er arbejdet med bæredygtig udvikling og samarbejde om vidensopbygning og fremtidig indsats om marine beskyttede områder under arbejdsgruppen PAME (Protection of Arctic Marine Environment) og samarbejdet om arktiske biodiversitetsforhold i arbejdsgruppen CAFF (Conservation of Arctic Flora and Fauna).

IMO

I regi af FN's Søfartsorganisation (IMO) kan der udpeges såkaldte PSSA'er (Particular Sensitive Sea Areas), som er sårbare områder, der kræver en særlig beskyttelse mod internationale maritime

aktiviteter. Der pågår på nuværende tidspunkt ikke forhandlinger om at udpege PSSA'er i Arktis, men Danmark har arbejdet aktivt for at få vedtaget Polarkoden i IMO, som bl.a. strammer miljøreglerne for skibe, der opererer i Arktis. Polarkoden trådte i kraft den 1. januar 2017.

Relevante danske og grønlandske indsatser

Som opfølgning på det arktiske miljøministermøde i 2010 blev der nedsat to tværministerielle styregrupper bestående af danske og grønlandske myndigheder. Styregrupperne skulle hhv. identificere sårbare marine områder i Grønland og foreslå mulige forvaltningstiltag, herunder se på mulige miljømæssige og økonomiske konsekvenser ved en eventuel udpegning af et særligt følsomt havområde (PSSA) gennem FN's Søfartsorganisation (IMO). På baggrund af to rapporter og styregruppernes anbefalinger besluttede den daværende miljøminister i maj 2011, at der skulle laves detaljerede analyser for tre af de seks områder: Disko Bugt og Store Hellefiskebanke (Vestgrønland), Nordvandet (Nordgrønland) og Scoresbysund (Østgrønland).

På nuværende tidspunkt er der udarbejdet en detaljeret analyse for Diskobugt og Store Hellefiskebanke, og et næsten færdigt udkast foreligger for Nordvandet. Hovedkonklusionen i rapporterne er, at der på nuværende tidspunkt ikke er akut behov for indgreb overfor skibsfarten, idet der fortsat er begrænset trafik i det arktiske havområde. Tiltag kan dog blive relevante, hvis skibstrafikken øges i fremtiden, og i den forbindelse kan det blive relevant at se på mulighederne for en ændring i forvaltningen af de pågældende områder.